

SEJHA

Palk nofsu mudlam. Sigar weqfin ċassi (minbarra l-HARRUBA X-XIHA u l-BAJTAR TAX-XEWK).

Jidhol Mark ikkonfondut, isejjah lil hutu.

MARK Sue.... Keith... fejn intom? Keith... x'kull waħda wkoll. Imma fejn setgħu marru? Jien għidtilhom biex ma jitbegħdux wisq. Sue..! U dan x'post hu? Mhux l-ewwel darba li nżilna nilagħbu hawnhekk, f'dan il-wied, iżda din-naħa ma nafhiex. Qatt ma niftakar li ġejna 'l hawn qabel. X'waħda din lanqas naf liema triq irrid naqbad biex nasal lura d-dar. Keith!

SIGAR *(B'hoss qisu 'humming')* Keeeeeeith!

MARK Sue...

SIGAR Suuuuuue !

MARK Dawn xi hsejjes huma? Uff hej, qed inħoss tkexkixa bard. Jien nibza' mid-dlam u ma rridx nibqa' hawn waħdi. Ġa beda jidlam.

Jinxehet jibki fuq ġebli.

Tidhol is-SAHHARA TAS-SIGAR.

SAHHARA Xi ġralek, tfajjel? Dan għax qed tibki?

MARK *(maħsud)* Int min int? Mnejn ġejt?

SAHHARA Jiena s-Saħhara tas-Siġar. Niehu ħsieb dan il-wied biex nara li kollox jimxi kif imiss. Għadek m'għidtlx l-għaliex kont qe tibki.

MARK Għax ftit ilu, jien u ħuti konna qed nilagħbu kemxejn 'il bogħod minn hawn. Ahna nħobbu ninzlu nilagħbu f' dal-wied. Imma illum ma nafx x'ġara. F'daqqa waħda ntlifna. Donni qed nara kollox stramb. Il-mogħdijiet minix nagħrafhomx u lanqas naf liema hi t-triq għad-dar.

SAHHARA Dażgur, għax bla ma tafu intom dħaltu fis-saltna tas-sharijiet. Konna ilna nistennewkom.

MARK Kif inhi din? Kontu tafu bina?

SAHHARA Hekk hu. Għandna bżonn l-għajjnuna tagħkom.

MARK L-għajjnuna tagħna? Tiegħi u ta' ħuti? Jaħasra jiena daqsxejn ta' tifel, x'nista' nagħmel? Naħseb jien irrid lil min jgħin lili biex insib lil ħuti.

SAHHARA Kollox sew, issa lil ħutek insibuhom ukoll. Arahom ġejjin.

*Tagħmel sinjal bil-bakketta maġika tagħha u jidhlu jiġru
SUE u KEITH.*

SUE *(Tigri fuq Mark)* Mark... fejn kont jahasra? Ilna nghajtulek!

MARK Ukoll!! Minfuq li qlajt grizmejja nsejhilkom!

KEITH Mhux int tlaqt u hallejtna wahidna.

MARK Jiena ma ćcaqlaqtx minn fejn kont. Dawwart ftit wićci u ma rajtkomx aktar.

SUE Mhux tassew... inti tlaqt għal rasek...

SAHHARA Isktu... hallikom mill-ġlied. Għandna bićca xogħol kbira li rridu naghmlu.

KEITH *(lil Mark, minn taħt l-ilsien)* Mark, din min hi?

MARK Is-Sahhara tas-Siġar.

KEITH Sahhara??? Xi wahda minn dawk li jieklu t-tfal??

MARK Ma nafx. Imma tidher dhulija hafna.

SUE Ahjar ma nkellmuha xejn, tafx. Il-mama' dejjem twissina biex ma niqfux inkellmu nies li ma nafuhomx.

MARK Imma lil din nafuha.

KEITH Nafuha kif?

MARK Mhux ġa għidtilkom li hija s-Saħħara tas-Siġar.

SAHHARA Ersqu 'l hawn intom it-tnejn. Se ddumu ssefsfu f'widnejn xulxin? M'għandkomx għalfejn tibżgħu minni. Jiena saħħara tajba.

KEITH Le, le... Miss Saħħara.... aħna m'aħniex nibżgħu minnek. Ma tarax!

SUE Allura la darba inti saħħara tista' twasslna lura d-dar, mhux hekk?

SAHHARA Iva, imma kif kont ġa bdejt ngħid lil Mark, għandi biċċa xogħol għalikom. Ara, ħarsu lejn dak is-siġar. Intom thobbuhom is-siġar, hux tassew?

TFAL Iva... dażgur li nħobbuhom.

SAHHARA U l-fjuri u l-għelieqi u l-għasafar...?

TFAL Iva.

SAHHARA Anzi taf x'qed ngħid? Aħjar inhalli lis-siġar ifehmukom huma. Għal issa se nħalikom ftit...

SUE Fejn sejra?

MARK Thalliniex waħidna!

SAHHARA

Le, jiena minix se ndum. U lanqas mintom se tkunu wahidkom.

TITLAQ

KEITH

Isss, basta qartilna li se tghinna. Qabdet u telqet.

MARK

Isa x'se naghmlu?

Is-siġar jibdew jiċċaqalqu. Ftit mużika maġika. Is-siġar jersqu kurjużi madwar it-tfal.

ŻEBBUĠA-1

Is-sliem ghalikom, tfal.

SUE

X'wahda din! Mela intom titkellmu?

ĊIPRESSA-1

Nitkellmu, niċċaqalqu u nafu niżfnu wkoll...

Ftuit mużika qisha hoss ta' riħ.

Is-siġar jiżfnu mar-ritmu.

ŻNUBER-1

Is-sahhara ġa qartilkom li din hija s-saltna tas-shaħar. U fuq kollox intom tafu li aħna s-siġar hlejjaq hajjin.

MARK

Iva, nafu li intom hajjin. Imma qatt ma konna nafu li tiċċaqalqu u titkellmu...

ŻEBBUĠA-2

Nitkellmu u nahsbu u nhossu wkoll.

ĊIPRESSA-2	Inhossu l-istess bhalkom: is-saħna u l-bard, ir-riħ u x-xita.
ŽNUBER-2	Ir-riħ ġieli jqattgħalna xagħarna u jfarrkilna għadamna kollu.
QASBA-1	Imma l-aktar li nhossu huwa l-ferħ u n-niket...
QASBA-2	Inhossu s-swied ta' qalb u l-kefrija tal-bnedmin.
ŽEBBUĠA-1	Għalhekk għandna bżonn l-ghajjnuna tagħkom. Hajjitna tinsab fil-periklu.
MARK	Fil-periklu? Mela x'inhu ġej?
SUE	Forsi xi maltempata qawwija li se tqacċat xi tnejn minnkom?
ŽEBBUĠA-2	Maltempata iva, imma mhux bir-riħ u x-xita. Maltempata tal-bnedmin.
KEITH	<i>(lil Sue)</i> Jiena ma nista' nifhem xejn. L-ewwel ġiet is-saħħara, qaltilna li se tghinna u xhin dehrilha qabdet u telqet 'l hemm; u issa ġejjin bil-maltempati!
SUE	Iskot Keith, ħa naraw x'għandhom xi jgħidulna aktar.
ŽEBBUĠA-1	Ara tfal, ftit ilu ġie għasfur ċkejken tal-bejt li tana aħbar kerha. Qalilna li ftit 'il bogħod minn hawn ra ħafna magni kbar miġburin...

- ĊIPRESSA-1 Magni minn dawk ta' halqhom kbir bis-snien ippuntati.
- ĊIPRESSA-2 Minn dawk li jagħmlu hoss bħal tar-raqhad...
- ŻNUBER-1 Minn dawk li jibilgħu l-ħamrija u jfarrku l-ġebel...
- ŻNUBER-2 Minn dawk li jifgaw kullimkien bid-dħaħen.
- ŻENNUĠA-1 U madwar dawn il-magni kien hemm ħafna nies miġburin. Mhux tfal żgħar bħalkom, imma nies kbar... kbar u twal u f'idejhom kellom ħafna karti. Waqt li kienu qed jitkellmu bejniethom l-għasfur resaq jissemma' u jitkixxef.
- KEITH U x'kienu qed jgħidu?
- ŻEBBUĠA-1 Lanqas niftakar ma rrid. Semagħhom jitkellmu dwarna. Qalu li jridu jifthu triq hawnhekk, dritt minn go nofsna u madwar it-triq jibnu djar tal-ġebel, kbar u għoljin...
- TIDHOL il-HARRUBA X-XIHA*
- HARRUBA *(b'għajta kbira)* Qatt u qatt! Mewt għall-mgni kollha u għal dawk li jhaddmuhom!
- ŻEBBUĠA-1 *(Tersaq tkellimha bil-ħlewwa)* Iskot xwejha Harruba. Nafu li inti wkoll qalbek muġugħa, imma bil-ġlied u l-mibegħda ma naslu mkien.

HARRUBA Warrbu. Warrbu min-nofs u halluni nitkellem. Jiena l-ixjeh minnkom ilkoll u hadd daqsi ma jaf xi jsarrfu l-bnedmin. (*Tiffissa thares lejn it-tfal*) U dawk x'inhuma jagħmlu hawn? Dawk mhux bnedmin ukoll?

ĊIPRESSA-1 Iva, imma dawk għadhom tfal.

HARRUBA Jien ma nafda lill-ebda bniedem. Kbir jew żgħir.

ĊIPRESSA-2 Iva, imma dawn għadhom ma thassrux. Għadhom jafu jaraw is-sabih u s-sewwa. Għadhom japprezzaw it-tajjeb. Anzi, jehtieg niproteġuhom biex ma jithassrux.

HARRUBA (*Lit-tfal, waqt li tmur thares f'wiċċhom*) Imma kemm se ddumu hekk, eh? Kemm se ddumu ma ssiru bħalhom? Tikbru, trabbu l-arja u jibda jidhrilkom li tafu kollox!

SUE Le, le, Sinjura Harruba, aħna ma rridux nagh-mulkom ħsara...

KEITH Ma rridx lil min jiġi jqaċċatkom.

MARK Lesti naqbzu għalikom.

HARRUBA Lesti li żzommu magħna kontra hutkom il-bnedmin? Ma nemminx! Meta niġu għall-mument tal-prova, intom iżzommu mal-gens tagħkom u aħna jkollna niġġieldu l-għlied tagħna waħidna. Imma ma ġara xejn. Aħna nafu x'għandna naghmlu. Nafu kif nifthu battalja kontra l-bnedmin. Għandna l-bajtar tax-xewk. Fejn hu l-bajtar?

- BAJTAR-1   Hawn ahna. Min sejhilna?
- HARRUBA   *(Turi lit-tfal)* Se nifthu ġlieda konta l-bnedmin. Intom lesti tagħtu sehemkom?
- BAJTAR-1   Hadd ma jinqala' daqsna biex ixewwek u jniggeż.
- JIBDEW JIFFULLAW MAT-TFAL*
- BAJTAR-2   Nittempraw il-lanez kollha tagħna.
- BAJTAR-3   U llestuhom biex inċarrtu.
- BAJTAR-4   Biex nisolhu.
- BAJTAR-1   Biex nohonqu u nniggżu u nqattgħu.
- ŻEBBUĠA-1   Isktu. Din mhix logħba taċ-ċajt. Hadd minna s-siġar m'għandu saħħa joħodha kontra l-magni tal-bnedmin. Dejjem hekk ġara.
- QASBA-1   Iva. Iż-Żebbuġa għandha raġun. L-għasfur tal-bejt hekk qalilna wkoll. Tiftakru x'ġara fil-Wilġa l-Hadra? Tiftakru kemm kien hemm siġar bħalna?
- QASBA-2   Kollha nqerdu. Ma baqa' xejn minnhom. L-għasfur qalli li hu u saħbu kienu bkew ħafna meta qaċċtulhom l-awrikarja l-kbira. Tiftakruha hux l-awrikarja? Anki minn hawn konna nilmhu l-quċcata tagħha.

- HARRUBA *(Bi swied il-qalb)* Dik kienet ixjeh minni. Meta jien kont għadni xitla niftakarha ġa itwal mis-siġar l-oħra. Ġew grigalati u rwiefen mill-ehrex, maltempati bir-ragħad u s-silġ. Xejn ma kien jista' għaliha.
- QASBA-1 Imbagħad ġew dawk il-magni u f'tebqa t'għajn qaççtuha, kissruha u hallewha stenduta ma' l-art.
- ŽNUBER-1 U issa fil-Wilġa l-Hadra ma fadal xejn aħdar. Ġebel kemm tara b'għajnejk. Bini hdejn bini. Twieqi ta' l-aluminju u galleriji. U bjut għoljin għoljin kollha arbli rqaq tal-ħadid.
- MARK Imma dan mhux sewwa. Lilna dejjem jgħidulna li kull fejn tkunu intom iġġibu l-arja safja u l-hajja. Ma jistax ikun li jibqgħu jqaççtu fikom u jisirqulkom l-art minn taħt riġlejkom.
- KEITH Ma nħalluhomx jiġu jifthu dik it-triq li qalu.
- SUE Xi hadd jeħtieġ li jaqbez għalikom.
- HARRUBA *(Tigbed fil-ġenb lil Żebbuġa-1)* Isma', inti żgura li dawn it-tlieta huma bnedmin? Għadni qatt ma smajt bnedmin jitekellmu hekk.
- ŻEBBUĠA-1 Iva, għażiża Harruba, ta' lanqas mhux il-bnedmin kollha kontrina.

MARK *(Jersaq lejhom)* Iva, aħna bnedmin ukoll, imma ħbieb tagħkom u rridukom tibqghu tghixu magħna.

HARRUBA Imma intom tafu jekk fir-razza tagħkom kellkomx xi darba xi ħarruba, jew żebbuġa jew imqar xi siġra tat-tin?

TASAL IS-SAHHARA TAS-SIĠAR

SAHHARA Isaw, isaw... il-bnedmin resqin lil hawn.

IQUM PANIKU FOST IS-SIĠAR

ŻEBBUĠA-2 Issa x'se nagħmlu?

ŻNUBER-1 Se jeqirduna.

ĊIPRESSA-2 Se jqaċċtuna.

SAHHARA Isktu. Kulhadd jieqaf fejn hu. *(Tagħmel sinjal bil-bakketta u s-siġar kolha jieqfu ċassi f'posthom)*

MARK Naħseb naf x'nistgħu nagħmlu. Inti, bhala saħħara tista' tagħmel ħafna xorti, mhux hekk?

SAHHARA Hekk hwejjeġ li nista' nagħmilhom u ohrajn li ma nistax.

MARK Tista', ngħidu aħna, ġġiegħel lill-bnedmin joħolmu ċertu ħolm?

SAHHARA Sa daqshekk naħseb li nista'.

MARK Kollox sew, mela imxi mieghi.

IS-SAHHARA u T-TFAL JITILQU
HSEJJES TA' MAGNI
JIDHOL IS-SUR BORG bil-karti f'idu flimkien ma'
PAWLU u ĊENSU, żewġ haddiema libsin il-'boiler
suit'. Wiehed minnhom għandu f'idejh rutella.

BORĠ Mela Ċens, kejluli f'it minn hawn sat-tarf ta' dawg is-siġar.

ĊENSU Kollox sew , Sur Borg. Hawl Pawl, ha... aqbad tarf tar-rutella u ibqa' mexi 'l hemm.

PAWLU Tajjeb hekk?

BORG Tajjeb. Kemm jiġu?

ĊENSU Hames metri u nofs, Sur Borg.

PAWLU Kemm hawn siġar lil hawn. Dnub se jkollna nqaċċtuhom.

BORG U iva b'daqshekk. Dawn mhumiex siġar tal-frott tafx. Ċipress u f'it harrub. Issa taraw xi ġmiel ta' triq se nifthu.

ĊENSU Imbagħad jibda tiela' l-bini, sinjur.

- BORG Hekk hu. Djar moderni li jixirqu lil pajjiż modern li qiegħed jagħmel passi ta' ġgant 'il quddiem.
- PAWLU Imma hasra li se jkollna nqaċċtu tas-siġar kollha.
- BORG Tibzax, imbagħad matul it-triq inhawlu siġar ġodda. Akaċja u olejandru.
- PAWLU Imma l-wied jispiċċa. L-art tinkesa bit-tarmak u l-ftit siġar li jithawlu ma tantx idumu hekk. Daqqa tidħol fihom xi karozza u daqqa jmutu fgati bid-dhahen tal-karozzi.
- BORG Ara, issa hallina minn dan id-diskors vojta. Tafu kemm għad għandna x'nagħmlu.
- Ftit mużika maġika. TIDHOL IS-SAHHARA TAS-SIĠAR, iddur madwarhom u ġġibilhom in-nghas.*
- ĊENSU Ajma... x'għeja qabditni!
- BORG X'ngħas ġej fuqi....
- PAWLU L-aħwa, mhux aħjar ninstrichu ftit qabel ma nkomplu?
(jittewweb)
- BORG U iva.... mhix l-ewwel darba li rajna 'l xi hadd rieqed waqt il-hin tax-xogħol.

Jimteddu ma' l-art u jorqdu. Aktar mużka maġika. Is-SAHHARA TAS-SIĠAR twarrab. Jidhlu daqs għaxart itfal iżommu 'cut-outs' ta' bini. Warajhom tidhil is-SAHHARA L-HAŻINA. Dawl hamrani u ftit beraq u ragħad.

HAŻINA

(B'daħka kattiva). Qacētu s-siġar, tibzghux. Eqirdu kollox. Mhux hekk biss tafu tagħmlu intom? Neħhu l-hamrija kollha u ikxfu l-blat. Ġerħa wara ġerħa fil-kampanja ta' pajjiżkom. Imbagħad biex tgħattu din il-ferita li tkunu kxiftu, tibnu d-djar għezież tagħkom. U metru wara metru l-kampanja qed tinbela'. L-għelieqi qed jgħibu. Il-fjuri selvaġġi jinqerdu. L-għasafar ma jsibux fejn jistkennu.

Izda x'jimporta! L-aqwa li tibnu d-djar famużi tagħkom. Hekk dejjem ġara fl-imghoddi. L-ispekulatur ihaxxen butu u lill-fqir jisirqulu dik ir-roqgħa kollha siġar fejn kien ihobb imur jsitrieh.

Izda dak l-istess bini għażiż li bnejtu, minnuh idur kontrikom. Jagħfas fuqkom u johnoqkom. Johdilkom l-arja safja u jdallmilkom qalbkom.

TFAL *(li jkun qed iżommu l-cut-outs)*

Jagħfas fuqkom u johnoqkom,
Johdilkom l-arja safja u jdallmilkom qalbkom!
Jagħfas fuqkom u johnoqkom!

Jirrepetu dil-kantalieni. Waqt li jkunu qed jgħiduha jibdew iduru ma' BORG, ĊENSU u PAWLU li jkunu reqdin. Jibqgħu jrossu madwarhom waqt li tidhol mużika qawwiya.

BLACK OUT

It-tfal u s-Saħħara jidhlu 'l ġewwa. Jibqgħu biss BORG, ĊENSU u PAWLU.

- BORG X'wahda din! Pawlu.... Ċensu.... fejn intom?
- PAWLU Hawn Sur Borg. X'holma kerha kelli!
- ĊENSU Anki jien. Fejn mar dak il-bini kbir?
- BORG Hassejtu se jifgani. Bil-kemm stajt niehu nifs. Din l-arja u dan l-ispazju kollu hassejthom jintemm f'salt u jien konna donni qieghed go morsa.
- ĊENSU Kien donnu se jaqa' fuqna u jordomna.
- PAWLU Imma holma biss kienet. Is-siġar hawn għadhom, hodor u sbieħ.
- BORG U hawn se jibqgħu. ma nistgħux nibqgħu sejr in hekk. Xi darba rridu nieqfu. Xi darba, xi hadd jeħtieġ li jgħid bizzejjed. Pajjiżna ġa hu żgħir wisq. Se nispiċċaw belt wahda. Hafna rhula ġa bdew imissu ma' xulxin u tilfu n-nifs u l-ispazju li kienu jdawruhom. Ġa kilna zzejjed minn din l-art fqira tagħna.
- PAWLU U l-widien sbieħ, il-wileg, ix-xagħri u l-mogħxa qed jgħibu minn fostna u magħhom qed jgħibu l-hxejjex u l-fjuri u l-hlejjaq kollha li jgħammru fihom.

BORG Imma issa u daqshekk! Issa biżżejjed!

JIDHLU JIĠRU MARK, SUE u KEITH.

MARK *(lil Borg)* Papa', papa' ... fejn kont kemm ilna nfittxuk.

BORG Hawn uliedi *(jifrah bihom)*.

SUE Intlifna fil-wied, Papa'.

BORG Le wliedi. Jien kont mitluf u mhux intom. Issa imxu d-dar.

BORG, PAWLU, ĊENSU u t-TFAL jidhlu 'l ġewwa.
TOHROĠ IS-SAHHARA TAS-SIĠAR

SAHHARA *(lill-udjenza)* U intom hbieb, ftakru ftit fis-siġar intom ukoll. Hallulhom l-art fejn jgħixu. Naf li intom f'saħħitkom aktar minnhom u għandkom is-setgħa li tagħmlu bihom kull ma tridu. Imma intom tafu taħsbu wkoll. Tafu li intom it-tnejn b'zonn xulxin. Tistgħu tgħixu fil-paċi t-tnejn flimkien.

HARRUBA *(Tinqala' minn ma' shabha u tersaq 'il quddiem)*
U min-naħa tagħna aħna nwegħdukomm arja safja, xita f'waqtha u mijiet ta' għasafar u ġmiel bla qies... għax għiduli hbieb, mingħajr dan kollu, kif tistgħu qatt tgħixu...?!

□□□□□□□□□□□□□□ *tmiem*

□□□□□□□□□□□□□□